

ბიულეტენი

სამეცნიერო ჟურნალის
„ქართული პოლიტიკა“,
სპეციალური გამოცემა

ოთარ დანელია

სოფლის მეურნეობა
- სახელმწიფო
პრიორიტეტი

2015 #12
სტუ

სერია: აგრა-ეკონომიკური პოლიტიკა

ბვირფასო მეგობრებო,

კარგი მმართველობა - ფართო საზოგადოებრივი ინტერესების გათვალისწინებით, სწორი, გონივრული გადაწყვეტილებების მიღება და მისი განხორციელების უზრუნველყოფაა. საჯარო ადმინისტრირების სფეროში, სახელმწიფო, რეგიონულ, უწყებრივ, თუ ადგილობრივი მმართველობის დონეზე გადაწყვეტილებებს საჯარო მოხელეები იღებენ და, იმისდა მიხედვით, თუ რამდენად აქტუალურ თემებს „წამოწევენ“ განსახილველად, ბევრადაა დამოკიდებული ქვეყნის მდგრადი პოლიტიკური და ეკონომიკური განვითარება. ჟურნალის სამეცნიერო რედაქცია მიესალმება და მხარს უჭერს თითოეული მოხელის მოსაზრებების, შეფასებების, დასკვნების სათანადოდ წარმოჩენას.

რედაქცია, დადგენილი წესით, გამოაქვეყნებს მათი ავტორობით მომზადებულ საჯარო გამოსვლების ტექსტებს: პარლამენტის სხდომებზე; სამთავრობო ან ადგილობრივ ღონისძიებებზე; სამეცნიერო კონფერენციებზე; სემინარებზე და, რა თქმა უნდა, მათ მიერ გამოსაცემად მომზადებულ ცალკეულ სტატიებსა თუ წიგნებს. მთავარი ამოცანაა: ნებისმიერი რანგის საჯარო მოხელის, პოლიტიკოსის არცერთი ღირებული, ინოვაციური, მეცნიერულად დასაბუთებული მოსაზრება ან მოვლენათა სიღრმისეული ანალიზი არ დარჩეს განხილვის, გასაჯაროების გარეშე, რადგან, ამან, შეიძლება სერიოზულად დააზარალოს, როგორც სახელმწიფო, ისე, საზოგადოებრივი ინტერესები. „ქართული პოლიტიკის“ რედაქცია ღიაა სათანამშრომლოდ და მოგმართავთ სახელმწიფო მოხელეებს, პოლიტიკოსებს - ნუ მოერიდებით საკუთარი პოზიციის საჯაროდ დაფიქსირებას და გადმოაგზავნეთ სათანადოდ რედაქტირებული ნაშრომი, შემდეგ ელექტრონულ მისამართზე: info@georgianpolitics.com.

გამოცემების ციფრული ვერსია, საჯარო სამსახურის ბიუროს დახმარებით, უსასყიდლოდ, პერსონალურად მიეწოდებათ სახელმწიფო და საზოგადოებრივ - პოლიტიკურ ორგანიზაციებში დასაქმებულებს, საქმიანი წრეების წარმომადგენლებს, მეცნიერებს, წარჩინებულ სტუდენტებს. ის, აგრეთვე, განთავსდება ჟიული შარტავას სახელმწიფო პოლიტიკის და მართვის სადოქტორო სკოლის პოლიტიკური ლიტერატურის ბიბლიოთეკის ვებ-გვერდზე: www.politlibrary.ge.

ამჯერად, რედაქცია, ცალკე ბროშურის სახით გამოსცემს საქართველოს სოფლის მეურნეობის მინისტრის, ოთარ დანელიას ნაშრომს „სოფლის მეურნეობა - სახელმწიფო პრიორიტეტი“.

ყველამ ერთად შევუწყობთ ხელი „კარგი მმართველობის“ განხორციელებას საქართველოში.

ოთარ ღანელია

სოფლის მეურნეობა - სახელმწიფო პრიორიტეტი

გამომცემელი: ქიული შარტავას სახელმწიფო
პოლიტიკის და მართვის სადოქტორო სკოლა

სოფლის მეურნეობა - სახელმწიფო პრიორიტეტი

ქართველი ხალხის სოფლის მეურნეობაში ჩართულობა მრავალ ათეულ საუკუნეს ითვლის, ამიტომ საქართველო ოდითგანვე აგრარული ქვეყანა იყო და ასეა დღესაც. დროის მიხედვით განსხვავებულია დარგის წინაშე მდგომი ამოცანები და მათი გადაწყვეტის გზები. თანამედროვე ეტაპზე აგროსასურსათო სექტორის წინაშე მდგომ უმნიშვნელოვანეს ამოცანას სოფლისა და სოფლის მეურნეობის მაღალი ტექნოლოგიების საფუძველზე განვითარება წარმოადგენს.

2013 წლიდან ახალმა ხელისუფლებამ სოფლის მეურნეობა ერთ-ერთ პრიორიტეტულ მიმართულებად

გამოაცხადა, რომლის მიზანია, მდგრადი განვითარების პრინციპებზე დაყრდნობით, სოფლად ისეთი სოციალურ-ეკონომიკური გარემოს შექმნა, რომელიც ხელს შეუწყობს კონკურენტუნარიანი სასოფლო-სამეურნეო პროდუქციის წარმოების სტაბილურ ზრდას, სურსათის უვნებლობას, ქვეყნის სასურსათო უსაფრთხოების უზრუნველყოფას და სოფლად სიდარობის დამლევას. რაც მთავარია, სწორი სახელმწიფო პოლიტიკის განხორციელებით, ჩვენს მეწარმეებს, ფერმერებსა და გლეხებს საშუალება ექნებათ უპასუხონ იმ ახალ გამოწვევებს, რომლის წინაშეც ევროკავშირთან ასოცირების შეთანხმებაზე ხელმოწერის შემდეგ დადგა ჩვენი ქვეყანა. ისინი შეძლებენ აწარმოონ ევროპული სტანდარტის, ეკოლოგიურად სუფთა, კონკურენტუნარიანი პროდუქცია და საერთაშორისო ბაზრებზე დაიმკვიდრონ ღირსეული ადგილი. მუდმივად უნდა გვახსოვდეს, რომ ევროპას ჩვენთან შედარებით პროდუქციის წარმოების, შენახვისა და ტრანსპორტირების გაცილებით მაღალი სტანდარტები აქვთ და მათი თანდათანობით ათვისების გარეშე, საბოლოო შედეგის მიღწევა შეუძლებელი იქნება.

გასათვალისწინებელია ისიც, რომ გაეროსა და მსოფლიო ბანკის პროგნოზით, მიმდინარე საუკუნის 40-50-იან წლებში მსოფლიოში მოსახლეობის მკვეთრი ზრდის და კლიმატის გლობალური დათბობის პირობებში მოსალოდნელია სურსათის მწვავე დეფიციტი, რაც განვითარებულ ქვეყნებს აიძულებთ სერიოზულად გადახედონ თავიანთ აგრარულ პოლიტიკას, ხოლო იმპორტდამოკიდებული ქვეყნები, თუ სწორ ქმედებებს არ განახორციელებენ, სერიოზული პრობლემის წინაშე აღმოჩნდებიან.

აქედან გამომდინარე, ჩვენი ქვეყნისთვის უახლოესი წლების უმნიშვნელოვანესი ამოცანაა ქვეყნის აგროსასურსათო სექტორის განვითარების იმგვარი მოდელის შემუშავება, რომელიც ხელს შეწყობს მოსახლეობის ხელმისაწვდომი და ხარისხიანი სურსათით უზრუნველყოფას. ასევე, კონკურენტული უპირატესობის მქონე პროდუქტების საექსპორტო პოტენციალის მაქსიმალურად გამოყენებას.

საქართველოში სოფლის მეურნეობის განვითარებისთვის ხელსაყრელი ბუნებრივ-კლიმატური პირობების არსებობის მიუხედავად, რაც განპირობებულია საწარმოო სპეციალიზაციის 11 განსხვავებული ზონისა და 49 ტიპის ნიადაგის არსებობით, ბოლო ათწლეულების განმავლობაში დარგის განვითარების ტემპი საგრძნობლად ჩამორჩებოდა ეკონომიკის სხვა სექტორების განვითარების ტემპებს. ეს ძირითადად განპირობებული იყო იმით, რომ 2012 წლამდე სოფლის მეურნეობის სექტორი, მსოფლიო პრაქტიკის საწინააღმდეგოდ, არ განიხილებოდა პრიორიტეტად და შესაბამისად, მისთვის გამოყოფილი საბიუჯეტო ხარჯები წლების მიხედვით მცირე და ცვალებადი იყო.

ახალმა ხელისუფლებამ რადიკალურად შეცვალა დამოკიდებულება სოფლის მეურნეობისადმი. რამდენიმეჯერ გაიზარდა სამინისტროს ბიუჯეტი, განსაკუთრებული ყურადღება მიექცა სამელიორაციო სამუშაოების შესრულებას, სასოფლო-სამეურნეო ტექნიკის შეძენასა და მის გამოყენებას, პირუტყვის დაავადებებთან ბრძოლის პრევენციული ღონისძიებების ჩატარებას, საერთაშორისო აკრედიტაციის მქონე ლაბორატორიების შექმნას და საერთაშორისო ბაზრების დივერსიფიკაციას. მცირემიწიანი ფერმერების დახმარების პროგრამის

განხორციელების შედეგად მნიშვნელოვნად გაიზარდა ქვეყანაში დამუშავებული მიწების ფართობი, მოიხნა მიწის ისეთი ფართობები, რომლებიც წლების განმავლობაში მიტოვებული და დაუმუშავებელი იყო. გაიზარდა ინტერესი თანამედროვე სასოფლო-სამეურნეო ტექნოლოგიებზე, კერძოდ ტექნიკის გამოყენებაზე, მაღალინტენსიურ სათესლე მასალაზე, ხარისხიან პესტიციდებსა და აგროქიმიკატებზე. სასოფლო-სამეურნეო საქონლის სახით სარგებლის მიღების შესაძლებლობამ სტიმული მისცა აგრარული საცალო ქსელების განვითარებას, როგორც გეოგრაფიული, ასევე რაოდენობრივი თვალსაზრისით.

2014 წელს სერიოზული ღონისძიებები განხორციელდა კახეთში ყურძნის წარმოების ხელშეწყობისა და რთველის ორგანიზებულად ჩატარების მიზნით, შეიქმნა საკოორდინაციო შტაბი, რომელიც 24 საათის განმავლობაში მუშაობდა. ჩაბარებული ყურძენი სპეციალური კომპიუტერული პროგრამის მეშვეობით ერთიან ელექტრონულ ბაზაში აღირიცხა. შედეგად, რთველი წარმატებით განხორციელდა მთელი ქვეყნის მასშტაბით. საერთო ჯამში გადამუშავდა 124 ათას ტონაზე მეტი ყურძენი, ყურძნის რეალიზაციით მიღებულმა შემოსავალმა 175 მლნ ლარს გადააჭარბა. რთველის პერიოდში ყურძნის ფასი უპრეცედენტოდ მაღალი იყო და ისტორიული მაქსიმუმი შეადგინა.

სამრეწველო გადამუშავებისთვის განკუთვნილი მანდარინის რეალიზაციის ხელშეწყობის და საწარმოებში მანდარინის ორგანიზებულად ჩაბარების, ასევე,

არასტანდარტული ვაშლის ორგანიზებულად ჩაბარების მიზნით, ამოქმედდა საკოორდინაციო შტაბები. 2014 წლის სეზონზე სულ გადამუშავებულია 43 376 ტონა არასტანდარტული ვაშლი, 10 358 ტონა არასტანდარტული მანდარინი.

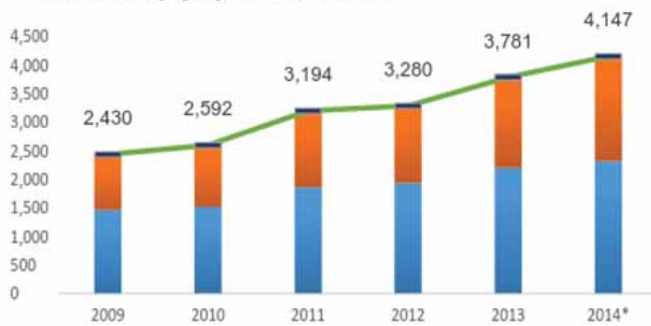
2014 წელს ქვეყანაში სოფლის მეურნეობის პროდუქციის გამოშვების ღირებულებამ 3.4 მლრდ ლარი შეადგინა, ხოლო სოფლის მეურნეობის პროდუქტების გადამუშავების შედეგად შეიქმნა 4.5 მლრდ ლარის ღირებულების პროდუქცია. აგრობიზნესის სექტორში პროდუქციის მთლიანი გამოშვება 10 %-ით აღემატება 2013 წლის ანალოგიურ მონაცემს, რაც ძირითადად გამოწვეულია გადამამუშავებელი სექტორის ზრდით, სადაც ზრდის მაჩვენებელი 13.8 %-ს შეადგენს, პირველადი პროდუქციის გამოშვების მაჩვენებელი კი წინა წელთან შედარებით 5.2 %-ით მაღალია.

2014 წელს აგროსასურსათო სექტორში შექმნილი დამატებითი ღირებულება 4.1 მლრდ ლარს აჭარბებს, რაც წინა წლის მაჩვენებელს 9.7 %-ით აღამატება. აგროსასურსათო სექტორის წილი ქვეყანაში შექმნილ მთლიან შიდა პროდუქტში 2014 წლის წინასწარი მონაცემებით 16.5 %-ია.

წყარო: საქტატი.

აგროსასურსათო სექტორში შექმნილი დამატებითი ღირებულება (მიმდინარე ფასებში, მლნ ლარი)

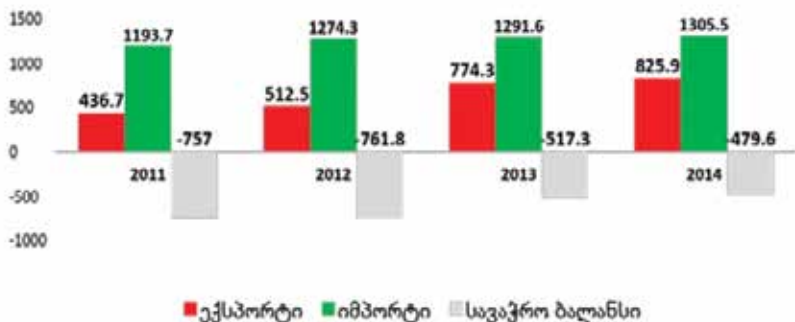
წყარო: საქტატი.

წინასწარი მონაცემებით ზრდის ტენდენციით ხასიათდება სოფლის მეურნეობის სექტორში განხორციელებული პირდაპირი უცხოური ინვესტიციების რაოდენობა, რომელმაც 2014 წელს 19.1 მლნ აშშ დოლარს მიაღწია, რაც წინა წლის ანალოგიური პერიოდის მაჩვენებელს 61 %-ით აღემატება.

ქვეყანაში დადებითი ძვრები შეინიშნება აგროსასურსათო პროდუქციის ექსპორტ-იმპორტის მიმართულებით, 2013 წელს დაწყებული სისტემური ღონისძიებების შედეგად, რაც არსებული საგარეო ბაზრების დივერსიფიკაციას და ახალი ბაზრების მოძიების ღონისძიებებს გულისხმობს, მნიშვნელოვნად გაიზარდა

ექსპორტირებული აგროსასურსათო პროდუქციის რაოდენობა და ასორტიმენტი. 2014 წელს აგროსასურსათო პროდუქციის ექსპორტის ღირებულება 6.7%-ით აღემატებოდა წინა წლის ანალოგიურ მაჩვენებელს. საქართველოდან ექსპორტირებული იყო 825.9 მლნ აშშ დოლარის ღირებულების აგროსასურსათო პროდუქცია, რაც ქვეყნის მთლიანი ექსპორტის 29%-ია. 2014 წელს საქართველოს აგროსასურსათო პროდუქტების ექსპორტის მიხედვით, სავაჭრო ურთიერთობები ჰქონდა 80 ქვეყანასთან. მნიშვნელოვნად გაიზარდა თხილის, სპირტიანი სასმელების, ღვინის, მინერალური წყლების, ციტრუსისა და ხილ-ბოსტნეულის ექსპორტი. შესაბამისი ღონისძიებების თანმიმდევრულად გატარების კვალობაზე, ქვეყნის აგროსასურსათო სექტორის საექსპორტო პოტენციალი კიდევ უფრო გაიზრდება.

აგროსასურსათო პროდუქციის ექსპორტ-იმპორტი
(მლნ აშშ დოლარი)

წყარო: საქსტატი

რაც შეეხება ქვეყანაში აგროსასურსათო პროდუქციის იმპორტს, 2013 წელთან შედარებით, 2014 წელს იმპორტი გაზრდილია 1.1 %-ით. 2014 წლის მონაცემებით, საქართველოში იმპორტირებული იყო 1.3 მლრდ აშშ დოლარის ღირებულების აგროსასურსათო პროდუქცია. ქვეყნის მთლიან იმპორტში აგროსასურსათო პროდუქციის ხვედრითი წონა 15.2% -ს შეადგენს. ძირითადად იმპორტირებულია: ხორბალი (12%), თამბაქო (9%), შინაური ფრინველის ხორცი (6%), შაქარი (5%), სპირტიანი სასმელები (5%), ღორის ხორცი (3%), ფქვილოვანი საკონდიტრო

ნაწარმი (3%), საკვები დანამატები (3%), მცენარეული ზეთი (3%), თევზი (2%) და სხვ. 2014 წელს, საქართველოს აგროსასურსათო პროდუქტების იმპორტის მიხედვით სავაჭრო ურთიერთობები ჰქონდა 110 ქვეყანასთან.

ასევე მნიშვნელოვანია, რომ 2014 წელს, 2013 წელთან შედარებით, აგროსასურსათო პროდუქციის საგარეო ვაჭრობის მონაცემების მიხედვით, უარყოფითი სავაჭრო სალდო შემცირდა 7.3%-ით, ხოლო 2012 წელთან შედარებით - 37%-ით.

აღსანიშნავია, რომ DCFTA-ის მოლაპარაკებების პროცესში ქართულმა მხარემ მიაღწია უპრეცედენტო შეთანხმებას ევროკავშირთან სატარიფო ლიბერალიზაციის კუთხით. შესაძლებელი გახდა საბაჟო გადასახადების გარეშე პროდუქციის შეტანა მსოფლიოს უმსხვილესი ბაზარზე, რომელიც 500 მილიონზე მეტ მომხმარებელს აერთიანებს.

სწორედ ამიტომ, სოფლის მეურნეობის სამინისტროს ერთ-ერთ ძირითად პრიორიტეტს წარმოადგენს ევროკავშირთან ღრმა და ყოვლისმომცველი თავისუფალი სავაჭრო სივრცის ფარგლებში აღებული ვალდებულებების შესრულება (დაახლოების შეთანხმებული ვადების შესაბამისად), რომელიც მოიცავს საერთაშორისოდ აღიარებულ სტანდარტებთან და ნორმებთან მაქსიმალურ მიახლოებას.

2012 წლიდან დაიწყო და გრძელდება სურსათის უვნებლობის მარეგულირებელი საკანონმდებლო ბაზის სრულყოფა, კერძოდ, საქართველოს სოფლის მეურნეობის სამინისტროს მიერ შემუშავდა სურსათის უვნებლობის განვითარების სტრატეგია და საკანონმდებლო მიახლოების პროგრამა, სადაც თანმიმდევრულად არის გაწერილი უახლოეს წლებში შესამუშავებელი კანონმდებლობა, რომელიც გააზრებულია ევროკავშირის

კანონმდებლობასთან დაახლოების კონტექსტში და უზრუნველყოფს როგორც საკანონმდებლო, ისე ინსტიტუციურ სრულყოფას.

მნიშვნელოვანი ფაქტორია ის, რომ საქართველოს, საუკეთესო გეოპოლიტიკური მდებარეობიდან გამომდინარე, აქვს რესურსი გახდეს რეგიონალური ჰაბი, რც გულისხმობს ჩვენი ქვეყნის რეგიონალურ, სავაჭრო, სატრანზიტო ცენტრად ჩამოყალიბებას და ქვეყნის ეკონომიკის სწრაფ განვითარებას.

მიუხედავად ქვეყანაში მიმდინარე დადებითი ტენდენციებისა სოფლის მეურნეობაში დასაქმებულად ითვლება ქვეყნის დასაქმებული სამუშაო ძალის 52%, საიდანაც 98% თვითდასაქმებულია. აქედან გამომდინარე, მნიშვნელოვანია სოფლად როგორც სასოფლო-სამეურნეო, ასევე არასასოფლო-სამეურნეო პროფილის ახალი

სამუშაო ადგილების შექმნის სტიმულირება, საოჯახო ფერმერული მეურნეობების განვითარება, ეკონომიკური დივერსიფიკაცია და აგროტურიზმის ხელშეწყობა.

აღსანიშნავია, რომ პროდუქციის წარმოების ზრდა უნდა მოხდეს ახალი ტექნოლოგიების დანერგვის, საკრედიტო და სალიზინგო სისტემების განვითარების, პირველადი წარმოების, გადამამუშავებისა და შენახვა-რეალიზაციის

საწარმოო პროცესების გაუმჯობესების ფონზე. ამ მიზნით, 2013 წლიდან დაიწყო იაფი აგროკრედიტის პროგრამის განხორციელება, რომლის ფარგლებში დღემდე დაახლოებით 28 500 ბენეფიციარზე გაცემულია 861 მლნ. ლარის ღირებულების სესხი. ქვეყანაში შეიქმნა 119 ახალი გადამამუშავებელი საწარმო. საქართველოს სოფლის მეურნეობის სამინისტრო კვლავ გააგრძელებს იაფი და ხელმისაწვდომი ფულადი სახსრებით უზრუნველყოფას, რაც გრძელვადიან პერიოდში მნიშვნელოვნად შეუწყობს ხელს სოფლის მეურნეობის წინსვლას და განვითარებას.

როგორც ცნობილია საქართველოს კლიმატურ-ეკოლოგიური ფაქტორები უნიკალურია უხვი მოსავლისა და მაღალი საგემოვნე თვისებების მქონე ხილის, კენკრის და კაკალნაყოფიანი კულტურების წარმოებისათვის. ქვეყანაში ხილის მოსავლიანობის გაზრდის ხელშეწყობისთვის აუცილებელია თანამედროვე ტექნოლოგიების დანერგვა,

რაც ფერმერების დიდი ნაწილისათვის ხელმიუწვდომელია. აქედან გამომდინარე, სამინისტრომ დაიწყო ახალი პროექტი „დანერგე მომავალი“ რომლის მიზანი თანამედროვე ტიპის მაღალეფექტური ბაღების გაშენება, ხეხილის ტიპის სანერგეების და წვეთოვანი სარწყავის სისტემის მოწყობაა.

საქართველოში სასოფლო-სამეურნეო წარმოების ეფექტიანობის ამაღლებას სერიოზულად აფერხებს წვრილი მეურნეობების არსებობა. 1 ჰექტრამდე მიწა საკუთრებაში აქვთ მეურნეობათა 68%-ზე მეტს, რაც განაპირობებს წარმოების ნატურალურ ხასიათს. აღსანიშნავია, რომ საკუთრებაში არსებული მცირე ფართობები 3-4 ნაკვეთად არის წარმოდგენილი. ამდენად მიწების კონსოლიდაცია უპირველეს ამოცანას წარმოადგენს. ამ პრობლემის მოგვარების მიზნით სამინისტროში იგეგმება კონკრეტული პოლიტიკის შემუშავება და გატარება.

აღნიშნული საკითხის მოგვარების კუთხით მნიშვნელოვანია ძლიერი და მდგრადი სასოფლო-სამეურნეო კოოპერატივების შექმნისა და ფუნქციონირების ხელშეწყობა, მათი ტექნიკით და ტექნოლოგიებით უზრუნველყოფა, კოოპერატორთა ცოდნის დონის ამაღლება და დარგში არსებული თანამედროვე ტექნოლოგიების შესახებ ინფორმირებულობა. დღემდე შექნილია სულ 887 სასოფლო-სამეურნეო კოოპერატივი, რომელთა დახმარების მიზნით ეტაპობრივად ხორციელდება ინსტიტუციური განვითარებისა და ფინანსური მხარდაჭერის ღონისძიებები.

აგროსასურსათო სექტორში მნიშვნელოვანი როლი ენიჭება ფერმერებისათვის შემოსავლების შენარჩუნებისა და რისკების შემცირების მიზნით სადაზღვევო ბაზრის განვითარებას. სწორედ ამიტომ 2014 წლიდან ამოქმედდა აგროდაზღვევის პროექტი, რომელიც წარმოადგენს საპილოტე პროგრამას და გულისხმობს მთავრობის მიერ სუბსიდირებას (გარკვეული პირობების გათვალისწინებით). პროექტის ფარგლებში 2014 წელს გაიცა 21,194 პოლისი, დაზღვეულია 18,646 ჰა მიწის ნაკვეთი და 152,140,160 ლარის ღირებულების მოსავალი. სამინისტრო კვლავ გააგრძელებს უკვე დაწყებულ აგროდაზღვევის პროგრამის განხორციელებას და ხელს შეუწყობს აგროსადაზღვევო ბაზრის განვითარების პროცესს.

დიდი მნიშვნელობა აქვს ფერმერებისა და სოფლად დასაქმებულთა უნარებისა და შესაძლებლობების ამაღლებას, რათა გაიზარდოს სოფლის მეურნეობის პროდუქციის წარმოება და კონკურენტუნარიანობა. ამ მიზნით საქართველოს ყველა მუნიციპალიტეტში შეიქმნა საინფორმაციო-საკონსულტაციო და რეგიონული სამსახურები, რომლებიც უზრუნველყოფენ ფერმერებთან კომუნიკაციის გაუმჯობესებას, განსაზღვრავენ პრიორიტეტებს და მაქსიმალურად გაითვალისწინებენ ფერმერებისა და სხვა დაინტერესებული პირების საჭიროებებს.

ქართველ მეწარმეებს, წარმოების მასშტაბებიდან და რესურსებიდან გამომდინარე, არაკონკურენტუნარიან პირობებში უხდებათ საკუთარი პროდუქციის საერთაშორისო ბაზრებზე რეალიზება. შესაბამისად, აუცილებელია ხელი შეეწყოს ქართული აგროსასურსათო პროდუქციის პოპულარიზაციას, რათა გაიზარდოს მისი

საექსპორტო არეალი, გაიმყარონ პოზიციები მათ მიერ ოპერირებად ბაზრებზე და შეძლონ ახალი ბაზრების ათვისება.

აღსანიშნავია, რომ სურსათის უვნებლობის სახელმწიფო კონტროლი მოიცავს სრული კვებითი ჯაჭვის, პირველადი წარმოებიდან საბოლოო მომხმარებლამდე, ე.წ. „ფერმიდან-სუფრამდე“ კონტროლს და ვრცელდება წარმოების, მათ შორის პირველადი წარმოების, გადამუშავებისა და დისტრიბუციის ეტაპებზე. აქედან გამომდინარე სახელმწიფო მომავალშიც გააგრძელებს ამ მიმართულებით მუშაობას რათა დაცული იყოს მოსახლეობის ჯანმრთელობა და ეკონომიკური ინტერესები.

უვნებელი და ხარისხიანი სურსათის წარმოებისათვის მნიშვნელოვანია ცხოველთა ჯანმრთელობის დაცვის, ზედამხედველობისა და მონიტორინგის სრულყოფილი და ეფექტიანისისტემის ფუნქციონირება, რათა გაკონტროლდეს და თავიდან იქნას აცილებული ცხოველების, ასევე, ადამიანისთვის გადამდები და პოტენციურად საშიში დაავადებების გავრცელება. 2014 წელს, წინა წლებთან შედარებით, საქართველოში ეპიზოოტიური მდგომარეობა საგრძნობლად შეიცვალა, რაც განპირობებულია ცხოველთა განსაკუთრებით საშიშ დაავადებათა საწინააღმდეგო პროფილაქტიკური ვაქცინაციის მასშტაბურობის ზრდით.

ქვეყანაში ეტაპობრივად დაინერგება მსხვილფეხა და წვრილფეხა პირუტყვის იდენტიფიკაციისა და რეგისტრაციის სისტემები, რაც ხელს შეუწყობს ცხოველებისა და მოსახლეობის ჯანმრთელობის დაცვას, ეპიდემიოლოგიური მდგომარეობის მართვას, ექსპორტი-იმპორტზე ვეტერინარული კონტროლის განხორციელებას, საქონლის ხორციით ვაჭრობისას ეტიკეტირების,

გამჭვირვალობისა და მიკვლევადობის უზრუნველყოფას და სანაშენე საქმიანობის გაუმჯობესება-სრულყოფას.

ფიტოსანიტარიული მოთხოვნების დაცვა ქვეყანის ფიტოსანიტარიული კეთილსაიმედობის მიღწევისა და სასურსათო უსაფრთხოების უზრუნველყოფის მნიშვნელოვან მექანიზმია, რაც ხელს უწყობს სასოფლო-სამეურნეო კულტურების მავნებელ-დაავადებებისაგან დაზიანების მინიმუმამდე შემცირებას და მოსავლის შესანარჩუნებას. ფიტოსანიტარიული

ზომების საერთაშორისო სტანდარტების შესაბამისად, აუცილებელია საკარანტინო და განსაკუთრებით საშიში მავნე ორგანიზმების რიცხოვნობის კონტროლისა და დიაგნოსტიკური მიმართულების გაძლიერება, ქვეყნის ტერიტორიის ფიტოსანიტარიული მონიტორინგის განხორციელება, საკარანტინო მავნე ორგანიზმებით დასნებოვნების ზონების დადგენა და მიღებული მონაცემების საფუძველზე ბრძოლის ღონისძიებების სწორი დაგეგმვა, რაც ხელს შეუწყობს ადგილობრივი სასოფლო-სამეურნეო პროდუქციის ევროკავშირის ბაზარზე ექსპორტს.

საქართველოს სოფლის მეურნეობის სამინისტრო აქტიურად გააგრძელებს სამეცნიერო წრებთან (საქართველოს მეცნიერებათა ეროვნული აკადემია, საქართველოს სოფლის მეურნეობის მეცნიერებათა აკადემია) თანამშრომლობას, რათა მოხდეს მათი ცოდნისა და გამოცდილების საფუძველზე ქვეყნისთვის მაქსიმალურად წარმატებული პროექტების შემუშავება და განხორციელება. განსაკუთრებული ყურადღება დაეთმობა რეგიონებისა და მუნიციპალიტეტების ეკონომიკური განვითარების ღონისძიებებს, ინსტიტუციური მოწყობის სრულყოფას, ფერმერთა გადამზადებას საბაზრო ურთიერთობების მოთხოვნების შესაბამისად, სასოფლო-სამეურნეო კოოპერატივების ინტეგრირებულ განვითარებას, სასოფლო-სამეურნეო ინფრასტრუქტურის რეაბილიტაციას, საბაზრო საინფორმაციო სისტემის შექმნას, სასურსათო უსაფრთხოების ანალიზისა და მონიტორინგის ხარისხის გაუმჯობესებას, შესაბამისი მოქნილი საკანონმდებლო ინიციატივების შემუშავებას და განხორციელებას. ასევე, შეგროვდება ინფორმაცია გენდერულ ჭრილში შემდგომში დეტალური ანალიზის

ჩასატარებლად, რაც საჭირო იქნება ისეთი პოლიტიკის შესამუშავებლად, რომელიც ხელს შეუწყობს ქალების ჩართულობას სოფლის მეურნეობასა და აგრობიზნესში. შემუშავდება სპეციალური პროგრამები, რომელთა მეშვეობითაც განისაზღვრება გენდერული თანასწორობის, უმცირესობების, ხანდაზმულების, სოფლად მცხოვრები ახალგაზრდობის, ნაკლებად განვითარებული რეგიონების და მოწყვლადი ჯგუფების საჭიროებები.

თანამედროვე მიდგომები, ინოვაციები და ტექნოლოგიები განაპირობებს წარმოების ოპტიმიზაციასა და ეკონომიკური საქმიანობის წარმატებით განვითარებას. ამ პროცესში მნიშვნელოვანი იქნება ევროკავშირთან ღრმა და ყოვლისმომცველი თავისუფალი სავაჭრო სივრცის ფარგლებში აღებული ვალდებულებების

შესრულება (დაახლოების შეთანხმებული ვადების შესაბამისად), რომელიც უზრუნველყოფს საერთაშორისოდ აღიარებულ სტანდარტებსა და ნორმებთან მაქსიმალურ მიახლოებას და წარმოებული პროდუქციის ხარისხის გაუმჯობესებას. მდგრადი განვითარების პრინციპებზე დაყრდნობით სასოფლო-სამეურნეო წარმოების ზრდასა და კომერციალიზაციას.

**საქართველოს სოფლის მეურნეობის მინისტრი
ოთარ დანელია**

ავტორის მოკლე ბიოგრაფია

ოთარ დანელია

დაბადების თარიღი:

1979 წლის 21 სექტემბერი

განათლება:

2008 - 2010 წწ - მართვის ევროპული სკოლა, თბილისი, საქართველო (თავისუფალი უნივერსიტეტი). საინფორმაციო ტექნოლოგიების ბიზნეს ადმინისტრირების კურსი

1997 - 2002 წწ - ივ. ჯავახიშვილის სახელობის სახელმწიფო უნივერსიტეტი. იურიდიული ფაკულტეტი

1996 - 2000 წწ - საქართველოს დიპლომატიური აკადემია.

საერთაშორისო ურთიერთობისა და დიპლომატიის სპეციალისტი

1995 - 1996 წწ - ECA Academy, შერეობული შტატები

ტრენინგები:

2002 – 2005 წწ - UNLB/Centre of excellence, იტალია. სხვადასხვა სპეცკურსი.

ინფორმაციის მართვა

კრიზისი მართვა

ბიზნესის უწყვეტობა

პროექტის მენეჯმენტი

ფინანსური მენეჯმენტი

სამუშაო გამოცდილება:

2014 წლის 22 ივლისიდან დღემდე - საქართველოს სოფლის მეურნეობის მინისტრი

2014 წლის 14 აპრილიდან- 22 ივლისიდან - საქართველოს სოფლის მეურნეობის მინისტრის პირველი მოადგილე

2014 წ - დირექტორი

სსიპ საქართველოს შსს-ს მომსახურების სააგენტო

2013 - 2014 წწ - საფინანსო-სამეურნეო დეპარტამენტის უფროსის მოადგილე. საქართველოს შინაგან საქმეთა სამინისტო.

2011-2013წწ-დირექტორთა საბჭოს წევრი -მონიტორინგისა და სტანდარტიზაციის უფროსი

სს „სილქნეტი“, თბილისი, საქართველო

2009 - 2011 წწ -პროექტებისა და ბიზნეს ანალიზის დეპარტამენტის უფროსი.

„ბანკი რესპუბლიკა -ჯგუფი სოსიეტე ქენერალი“, თბილისი, საქართველო

2008 - 2009 წწ - პროექტის მენეჯერი / შიდა კონსულტანტი;

„ბანკი რესპუბლიკა -ჯგუფი სოსიეტე ქენერალი“, თბილისი, საქართველო

2004 - 2007 წწ - რეგიონალური წარმომადგენელი;

„გაეროს ოპერაციები კოტ დ'ვუარში“

2001 - 2004 წწ - EDP ასისტენტი.

გაეროს დამკვირვებელთა მისია საქართველოში

1999 - 2000 წწ - პროექტის ასისტენტი

Northrop Grumman

ენები:

ფლობს ინგლისურ, რუსულ და ფრანგულ ენებს.

პერსონალური ინფორმაცია:

ჰყავს მეუღლე, ორი შვილი.

სარედაქციო ჯგუფი

ზურაბ ჯიბლაძე	პროექტის ავტორი და მთავარი რედაქტორი
ანჟელა ბზიკაძე	პასუხისმგებელი რედაქტორი
ნათია ვადაჭკორია	მასმედიასთან ურთიერთობები
დალი ჯვარშიშვილი	ტექნიკური რედაქტორი
გია არაბული	მხატვრული რედაქტორი
გიორგი ჯიბლაძე	კონსულტანტი
ირინე ბარამიძე	მხატვარ-დიზაინერი
ია გაჩეჩილაძე	კორექტორი

ՉՈՒՐԻ ՅԻՏԻՅՅՆ 1944 - 1993 Ե.Բ.

Հիմնադրող ծառայող, ժողովրդական ծառայող, Երևանի քաղաքի քաղաքապետ, Երևանի մարզպետ, Երևանի մարզի Կոմկուլտուրայի կոմիտեի նախագահ, Երևանի մարզի Կոմկուլտուրայի կոմիտեի նախագահ, Երևանի մարզի Կոմկուլտուրայի կոմիտեի նախագահ, Երևանի մարզի Կոմկուլտուրայի կոմիտեի նախագահ

2014 թվականին, Երևանի մարզի Կոմկուլտուրայի կոմիտեի նախագահի պաշտոնից հեռանալուց հետո, ՉՈՒՐԻ ՅԻՏԻՅՅՆը ակտիվորեն շարունակում է իր գործունեությունը հասարակական և մշակութային ոլորտներում, մասնավորապես՝ Երևանի մարզի Կոմկուլտուրայի կոմիտեի կողմից կազմակերպվող մրցույթների և մրցակիցների միջև կատարվող համագործակցության շրջանակներում:

ՉՈՒՐԻ ՅԻՏԻՅՅՆը ակտիվորեն մասնակցում է մշակութային և մարզային կյանքին, իր օգնությունը ցուցաբերելով միայնակ երեխաներին, հաշմանդամներին, ծնողական և սոցիալական անապահով երեխաներին, ինչպես նաև հասարակական և մարզային կյանքին: ՉՈՒՐԻ ՅԻՏԻՅՅՆը ակտիվորեն մասնակցում է մշակութային և մարզային կյանքին, իր օգնությունը ցուցաբերելով միայնակ երեխաներին, հաշմանդամներին, ծնողական և սոցիալական անապահով երեխաներին, ինչպես նաև հասարակական և մարզային կյանքին:

ՉՈՒՐԻ ՅԻՏԻՅՅՆը ակտիվորեն մասնակցում է մշակութային և մարզային կյանքին, իր օգնությունը ցուցաբերելով միայնակ երեխաներին, հաշմանդամներին, ծնողական և սոցիալական անապահով երեխաներին, ինչպես նաև հասարակական և մարզային կյանքին: ՉՈՒՐԻ ՅԻՏԻՅՅՆը ակտիվորեն մասնակցում է մշակութային և մարզային կյանքին, իր օգնությունը ցուցաբերելով միայնակ երեխաներին, հաշմանդամներին, ծնողական և սոցիալական անապահով երեխաներին, ինչպես նաև հասարակական և մարզային կյանքին:

ՉՈՒՐԻ ՅԻՏԻՅՅՆը ակտիվորեն մասնակցում է մշակութային և մարզային կյանքին, իր օգնությունը ցուցաբերելով միայնակ երեխաներին, հաշմանդամներին, ծնողական և սոցիալական անապահով երեխաներին, ինչպես նաև հասարակական և մարզային կյանքին:

ՉՈՒՐԻ ՅԻՏԻՅՅՆը ակտիվորեն մասնակցում է մշակութային և մարզային կյանքին, իր օգնությունը ցուցաբերելով միայնակ երեխաներին, հաշմանդամներին, ծնողական և սոցիալական անապահով երեխաներին, ինչպես նաև հասարակական և մարզային կյանքին: